

Framlegg nytt handlingsprogram VA-plan 2023-2027

Vatn

Vidareutbygging leidningsnett
<i>Pri 1: Gamle kommunehuset til høgdebasseng. Vedtatt starta 2023</i>
<i>Pri 2: Ringleidning Alver grense-Mongstadkrysset-kryss Kalandsjøen</i>
<i>Pri 3: Oppgradering industrifelt Mongstad</i>
<i>Pri 4: Ringleidning Solend-Førland-Austrheim</i>
<i>Open prioritering: Ringleidning vatn frå Radøy. Denne er avhengig av samarbeid med Alver kommune, og må ha høve til å bli prioritert straks Alver ønskjer å gå i gang.</i>
Fornya eksisterande leidningsnett vatn
<i>Pri 1: Åråsvågen-Årås. Vedtatt starta 2023</i>
<i>Pri 2: Ny leidning og tilhøyrande anlegg Høgeberget-Heiane.</i>
<i>Pri 3: Utbetringar internt i Åråsfeltet</i>
<i>Pri 4: Straumstad, riva gamal stasjon, legga leidning i grøft.</i>
<i>Fortløpande arbeid: Skifta ut ventilar/kummer som ikkje fungera.</i>
Nytt høgdebasseng Årås eller Heiane
Oppgradering naudvatn/beredskap

Avlaup

Prioritet 1: Etablere godkjent avlaup Fønnes/Kaland/Mongstad/Litlås
<i>Pri 1: Reinseanlegg nordvest for Fønnes med tilhøyrande pumpestasjonar og leidningar frå Kaland/Litlås industriområde. Eventuelt reinseanlegg med tilhøyrande leidningsnett Leirvåg.</i>
Prioritet 2: Etablere godkjent avlaup Mastrevik/Årås
<i>Pri 1: Nytt reinseanlegg Blodvika</i>
<i>Pri 2: Ny leidning Åråsvågen-Blodvika</i>
<i>Pri 3: Ny leidning Kystlandsbyen-Blodvika inkludert pumpestasjon ved Kystlandsbyen.</i>
<i>Pri 4: To pumpestasjonar i Mastrevik.</i>
Prioritet 3: Etablere godkjent avlaup Austrheim/Heiane
Prioritet 4: Etablere godkjent avlaup Øksnes

Fortløpande optimalisering drift vatn og avlaup
- Fullføra digitalisering kummer.
- Fullføra vassmålarar i leidningsnettet.
- Etablere rutinar for prøvetaking i reinsesanlegga.
- Etablere digital driftsovervaking i reinseanlegg og eldre pumpestasjonar avlaup.
Miljøkartleggingar eksisterande anlegg, industri og private
- Avdekka kva konsesjonar/utsleppsløyve næringsverksemdar i kommunen har
- Kartlegga verksemdar med oljeutskiljar/feittutskiljar og slamavskiljar
- Vidareføra arbeid med resipientgransking i samråd med statsforvaltar, i samband med vassdirektivet.
- Kartleggja alle private utsleppspunkt med direkte utslepp, og syta for nødvendige tiltak i anten kommunale eller privat regi.

Generelt om anlegg for vatn

Satsinga innan vatn kan delast i tre hovudretningar;

- Fornyng av eksisterande anlegg/leidningsnett.
- Tiltak knytt til beredskap.
- Vidare utbygging av leidningsnettet.

I den siste ligg og moglegheit for å knyta til fleire abonnentar. For Austrheim gjeldt at kommunen har uløyste oppgåver innan alle tre retningane. Delar av eksisterande nett er av eldre dato, eller lagt på ein slik måte at det gir høg risiko for brot og lekkasjar.

Vidare utbygging kan sikra «ringvegar» for vatn og dermed gje auka leveringstryggleik. Samstundes vil slik utbygging gje høve for å gje fleire kommunalt vatn.

Sist har Austrheim utfordringar innan beredskap og leveringstryggleik. Kommunen har per i dag berre vassforsyning frå eit enkelt punkt, leidning inn frå nabokommunen ved Mongstad. I tillegg har høgdebassenget låg kapasitet. Dette gir kort tid frå brot i vassforsyninga oppstår, til ein må stoppa leveransen til innbyggjarane. I tillegg er det høg risiko for at det vil mangla tilstrekkeleg sløkkevatn ved brann.

Vidare utbygging leidningsnettet vatn

Med dagens anlegg i Austrheim er situasjonen slik at svært mange abonnentar mister vatnet dersom det oppstår plutselige brot eller alvorleg lekkasje.

Å fullføra leidningsnettet for vatn for områda Mastrevik-Årås, og Solend-Førland-Austrheim, vil gje kommunen moglegheit til å stenga av berre på brotstaden, og såleis sikra vasstilførsel for så godt

som alle abonnentane medan utbetring pågår. Vidare vil slik utbygging av leidningsnett gje moglegheit for å knytta fleire abonnentar til det kommunale vatnet.

Ny leidning frå Radøy vil sikra Austrheim vatn inn frå to ulike kantar, per i dag er kommunen 100% avhengig av vasstilførsel gjennom eit enkelt røyr ved kommunegrensa ved Mongstad.

Oppgradering ved næringsområda ved Mongstad er avgjerande for å kunna leggja til rette for ytterleggare etablering/nye arbeidsplassar.

Fornya utdaterte leidningsnett vatn

Eldre leidningsnett gir auka risiko for lekkasje eller reine brot og svikt i vasstilførsel. Ikkje planlagde reparasjonar av brot/lekkasjar medfører høg kostnad. Austrheim er og i ein situasjon der kommunen ikkje har eigen vassproduksjon, men betalar per kubikk gjennom avtale med Alver. Lekkasjar er dermed kostbare i seg sjølv. Gamle/dårlege leidningar aukar og risikoen for at masse frå grøfter vert sugd inn i vassrøyra, med påfølgande ureining i drikkevattnet.

Norsk Vann som er interesseorganisasjonen for vannbransjen, har kartlagt tilstanden på leidningsnett i Norge. Konklusjonen er at norske kommunar må skifta ut i snitt 1,2% av leidningsnett årleg fram mot 2040 for å sikra forsyninga. For Austrheim vil td vidare utbygging i Heiane-feltet i tråd med politisk godkjent reguleringsplan, vera avhengig av oppgradering av leidningsnett/pumpeanlegg i dette området.

Nytt høgdebasseng

Dagens høgdebasseng ved Åråsfeltet rommar 350 m³. Kravet for å ha tilfredsstillande naudvatn og brannvatn er 800 m³. Det er ønskeleg å byggja eit nytt basseng endå noko større enn dette, for å auka tida innbyggjarane kan få vatn som normalt i ein situasjon der tilførsel inn i kommunen sviktar. Ønska storleik er 1500 m³.

Nytt høgdebasseng kan anten byggast på Høgeberget som i dag, eller flyttast til punkt på tilsvarande høgde nær Heiane-feltet.

Det vert jobba for å etablera ny tilførsel av vatn frå Alver via Radøy. Austrheim vil då få 2 hovudleidningar inn frå to ulike hald. Dersom dette tiltaket vert gjennomført, vil kapasitet på 800 m³ vera tilstrekkeleg for Austrheim sitt høgdebasseng.

Oppdatering naudvatn/beredskap

Utviklinga dei seinaste åra har gitt auka fokus på beredskap. Eit punkt styresmaktene har fokus på er fare for sabotasje mot vassforsyning. Dersom det skulle oppstå ein situasjon der forsyninga frå Alver vert broten for lengre tid, vil andre vatn i Austrheim kunne forsyne innbyggjarane med naudvatn som kan brukast til alt utanom drikkevatt. Behovet for utkjøring/alternative leveringsmetodar for vatn vil då bli redusert til berre drikkevatt. Rasmusvatnet, Straumstadvatnet og Monslaupvatnet vil alle kunne brukast til å sikra naudvatn. Dersom ein vel Monslaup, vil det opna for at kommunen tek over vassverket som i dag er privat drive.

Ved etablering av enkle løysingar for mobil reinsing, vil dette vatnet og kunne brukast som drikkevatt i kortare periodar.

Anlegga ved vatnet er langt på veg klar for slik bruk allereie. For å nytta vatnet til naudvatn må det etablerast ei enkel løysing for mekanisk reinsing av Humus, samt gjerast mindre utbetring på eksisterande køyreveg til pumpehuset.

Generelt om avlaup

Austrheim har i dag manglande eller mangelfull reinsing på store delar av det kommunale avlaupsnettet.

EU sitt avløpsdirektiv er for tida under revidering. Høyringsfristen var tidleg i 2023. Framlegget vil truleg få stor innverknad også for Austrheim kommune. Mellom anna er det føreslått å fjerna skiljet mellom utslepp til ferskvatn og sjø. Definisjonen av tettstader vert skjerpa inn, det same vert krava til reinsing.

Krava til reinsing vert fastsett etter tal innbyggjarar, eller summen av talet innbyggjarar og utslepp frå næringsliv. For Austrheim vil dei to hovudkretsane Mastrevik/Austrheim/Årås og Litlås/Mongstad/Kaland/Fonnes begge koma inn under gruppa som tilsvarar utslepp frå 1000-2000 innbyggjarar. Framlegget til nytt direktiv gjev kommunen frist til 2030 med å tilfredsstilla dei nye krava. I praksis betyr dette at avløpet frå dei to kretsane må samlast i nye reinseanlegg, og pumpast til utslepp på tilstrekkeleg djupne i Fensfjorden.

Det marine verneområdet i Lurefjorden set og ekstra krav til reinsing av avløp i store delar av Austrheim kommune.

Etablera godkjent avlaup i kretsen Fonnes/Kaland/Mongstad/Litlås

Avløpet frå næringsområdet i Mongstadkrysset og alle som bur på Litlås og Kalandsjøen går i dag gjennom slamavskiljar ut i det indre fjordbassenget innanfor Bakkastraumen bru. Det same gjeldt for delar av Fonnes og Tresvik.

Det er heller ikkje kapasitet i dagens anlegg til å handtera auka mengde avløpsvatn. Dette kan i praksis setja ein stoppar for vidare næringsutvikling.

Føreslegen løysing er å etablera reinseanlegg i området ved Fonnes molokai, og pumpa det reinsa vatnet vidare ut på tilstrekkeleg djupne i Fensfjorden. Delar av nødvendig leidningsnett for denne løysinga, kan leggast i allereie regulert gang- og sykkelveg langs FV 57, FV 565 og kommuneveg mot Fonnesvågen.

Eit alternativ kan vera å leggja avløp frå Mongstad/Litlås mot Leirvåg ferjekai og vidare ut til 50 meters djupne i Fensfjorden. Dette vil krevja bygging av 2 reinseanlegg.

Etablera godkjent avlaup Mastrevik/Årås

Området har dei same utfordringane som i Kaland-krisen, avløpet vert slept ut i indre fjordbasseng. Føreslegen løysing er nytt reinseanlegg i Blodvika med tilstrekkeleg kvalitet og kapasitet, og at alt avløp i området vert pumpa til dette anlegget. Reinsa vatn vert pumpa vidare frå Blodvika og ut på tilstrekkelege djupne i Fensfjorden.

Den nye reguleringsplanen for Mastrevik som vart godkjent i kommunestyret mai 2023, set rekkjefølgjekrav om at reinsing av avlaup på vera på plass før nye bustader og bygg for Austrheim vidaregåande skule kan få byggjeløyve. Det same gjeldt for Kystlandsbyen, vidare utvikling er avhengig av at tilfredsstillande avlaup er etablert.

Etablera godkjent avlaup Austrheim/Heiane

Samla avlaup frå Austrheim og Heiane-området i nytt reinseanlegg plassert nær Heiane-feltet, og etablera sjøleidning derifrå til tilstrekkeleg djupne i Fensfjorden.

Etablera godkjent avlaup Øksnes

Etablera mindre reinseanlegg med tilhøyrande leidningsnett for eit avgrensa området i Øksnes, samt føra det reinsa vatnet ut på tilstrekkeleg djupne i Fensfjorden.

Fortløpande optimalisering av anlegg og drift

Omfattar i hovudsak mindre tiltak for digitalisering av overvaking og styring av anlegga.

Miljøkartleggingar eksisterande anlegg, industri og private

Omfattar kartlegging og pålegg om utbetring av forhold som ikkje er i tråd med gjeldande lover og forskrifter. Dette kan gjelda private avlaup, og oljeutskiljarar og feittutskiljarar frå næringslivet.